

Vieną tūkstantis devyni šimtai septyniasdešimt antrųjų penktadienį Sandefjordo kunigas jau ketino užrakinti bažnyčios duris, bet sulaukė labai ypatingų lankytojų, dėl kurių nusprendė padirbėti šiek tiek ilgiau.

Merginos niekada nebuvo matęs, bet jaunuolį pažinojo gerai. Jis buvo vyriausias sūnus turtingiausio miestelio žmogaus, laivų savininko, kuris buvo ne tik turtingiausias šalyje, bet ir bažnyčios rėmėjas. Iš jo aukų, be viso kito, buvo pagamintas didžiulis raudonmedžio masyvo altorius, sukurtas menininko Dagfino Verenšioldo, kuris ant altoriaus atvaizdavo septyniolika Jėzaus gyvenimo scenų. Šiuo altoriumi kunigas ypač didžiavosi.

Vaikinas ir mergina turėjo labai ypatingą pageidavimą. Jie norėjo susituokti ir kad kunigas tai atliktų visiškai tyliai. Tai nėra taip jau neįprasta, bet pati situacija buvo tokia keista, kad kunigas iš pradžių beveik pamanė, kad jog tėra pokštas. Jis gerai pažinojo laivų savininką, žinojo, koks religingas ir konservatyvus buvo senukas, ir galiausiai suprato, kad poros prašymas rimtas. Laivų savininkas pastaruoju metu sunkiai sirgo, ir sklido kalbos, kad jam nedaug belikę. Priešais sėdintis jaunuolis netrukus paveldės didžiulį palikimą, bet jo tėvas pateikė sąlygą turtui gauti. Šeimoje neturi atsirasti svetimo kraujo. Moteris, kurią turto paveldėtojas nuspręs vesti, nieku gyvu negali turėti vaikų iš ankstesnės santuokos. Štai čia ir glūdėjo problema. Mergina, kurią laivų savininko sūnus įsimylėjo, deja, turėjo vaikų. Dvejų metų dukrelę ir ketverių

sūnų. Vaikai turi išnykti, o kunigas turėtų porą sutuokti, kad mergina atrodytų taip, kaip konservatyvusis laivų savininkas pageidavo. Ar galima tai padaryti?

Poros planas buvo toks: vaikinai turėjo tolimą giminaitę Australijoje. Ji sutiko pasirūpinti vaikais. Kol bus sutvarkyti visi formulai. Metus arba dvejus, tada vaikai sugrįš atgal. Galbūt laivų savininkas iškeliaus į dausas netgi anksčiau? Ką mano kunigas? Ar jis būtų toks mielaširdingas ir padėtų jiems šioje sunkioje situacijoje?

Kunigas apsimetė, kad jam reikia šiek tiek pagalvoti, bet išties jis jau buvo apsisprendęs. Vokas, kurį vaikinai padėjo ant stalo, buvo išsipūtęs, o ir kodėl gi nepadėjus jauni porai, kai jiems tikrai to reikia? Galiausiai senojo laivų savininko reikalavimas nebuvo labai protingas, argi ne? Kunigas sutiko porą sutuokti, ir vestuvės įvyko mažiau nei po savaitės, nedidelės ceremonijos metu, uždarytoje bažnyčioje, priešais spalvingąjį altorių.

Praėjus šiek tiek daugiau nei metams, tūkstantis devyni šimtai septyniasdešimt trečiųjų sausį kunigas savo kabinete vėl sulaukė svečio. Ši kartą jaunoji moteris atėjo viena. Moteris buvo aiškiai sunerimusi ir pasakė jam nežinanti, į ką turėtų kreiptis. Kažkas buvo negerai. Ji negirdėjo nė žodelio iš vaikų. Buvo pažadėta, kad jai bus siunčiamos nuotraukos, laiškai, bet ji nieko negavo, ničnieko, tad ją ėmė kankinti abejonės, ar giminaitė Australijoje išties egzistuoja? Moteris taip pat papasakojo, kad vyras, už kurio ji ištekėjo, pasirodė esąs ne toks, kokio ji tikėjosi. Jie nebesikalbėjo, netgi kartu nebemiegojo, ir jis taip pat turėjo paslapčių, tamsių paslapčių, kurių ji nepajėgė įvardyti, beveik nediršo apie jas net galvoti. Ar kunigas galėtų kaip nors pagalbėti? Kunigas ją nuramino, pasakė, savaime suprantama, jai padėsias, tik jam reikia šiek tiek pagalvoti, ir paprašė jos sugrįžti po keleto dienų.

Kitą rytą jaunoji moteris buvo rasta negyva, palinkusi virš savo automobilio vairo, giliame griovyje, šalia prabangaus šeimos dvaro Vesteriojuje, netoli Sandefjordo centro. Laikraštyje buvo teigiama, kad moteris vairavo būdama girta ir, policijos nuomone, įvyko tragiškas nelaimingas atsitikimas.

Po laidotuvių ceremonijos kunigas nusprendė aplankyti jaunąjį laivų savininką. Papasakojo jam apie jaunosios moters vizitą nelaimingo atsitikimo išvakarėse. Kad moteris išreiškė susirūpinimą dėl savo vaikų. Ar tikrai viskas buvo taip, kaip turėjo būti? Jaunasis laivų savininkas išklausė ir linktelėjo. Paaiškino, kad žmona pastaruoju metu, deja, labai sirgo. Vartojo vaistus. Per daug gėrė. Taigi, kunigas pats matė, kuo visa tai baigėsi. Paskui jaunasis laivų savininkas užrašė ant popieriaus lapelio skaičių ir stumtelėjo jį per stalą. Ar šis miestas kunigui, tiesą sakant, ne per mažas? Gal būtų geriau tarnauti Dievui kokioje nors kitoje vietovėje, tarkim, arčiau sostinės? Po kelių minučių jie sutarė dėl smulkmenų. Kunigas pakilo nuo kėdės, ir tai buvo paskutinis kartas, kada jis matė jaunąjį laivų savininką.

Po kelių savaitžių jis susipakavo lagaminą ir daugiau niekada nebekėlė kojos į Sandefjordą.

Mažylė gulėjo kaip galėdama giliau po pledu ant sofos ir laukė, kol užmigs kiti vaikai. Ji apsisprendė. Tai atsitiks šiandakt. Ji daugiau nebebijos. Daugiau nebelauks. Jai septyneri ir ji jau tuoj bus didelė. Ji padarys tai sutemus. Ji neišgėrė migdomųjų. Tik pasikišo tabletes po liežuvium, ir ten ji gulėjo visą laiką, net ir tada, kai reikėjo tetai Julianai parodyti, kad ji tikrai išgėrė vaistus.

– Parodyk.

Ji iškišo liežuvį.

– Gera mergaitė. Kitas.

Jos brolis tai darė jau seniai. Nuo tada, kai jie uždarė jį po žeme iškastame rūsyje. Jis tai darė kiekvieną vakarą. Tiesiog pasidėdavo po liežuvium ir nenurydavo.

– Parodyk.

Jis iškišo liežuvį.

– Geras berniukas. Kitas.

Trys savaitės ten, apačioje, tamsoje, nes jis nenorėjo atsiprašyti. Visi vaikai žinojo, kad jis nepadarė nieko blogo, bet suaugusieji vis tiek jį ten uždarė. Ir nuo tada jis pasikeitė. Kiekvieną vakarą jis tik

pasidėdavo tabletę po liežuvium, bet nenurydavo, ir, kai jos tablete imdavo veikti, jau būdama apsnūdusi, ji matydavo praslenkantį ir iš kambario pradingstantį brolio šešėlį.

Kartais ji sapnuodavo, kur jis eina. Sykį jis pavirto princu, turinčiu keliauti į tolimą šalį pabučiuoti princesės, kuri labai ilgai miegojo. Kitą kartą jis tapo riteriu, nukaunančiu drakoną savo stebuklingu kardu, o šis buvo taip tvirtai įstrigęs akmenyje, kad jį tegalėjo ištraukti ypatingas berniukas. Sapnuose. Ne tikrovėje. Tikrovės ji nepažinojo.

Mažylė palaukė, kol kiti vaikai užmigs, ir atsargiai išslinko iš namo. Dabar buvo žiema ir, nors sutemos jau buvo pradėjusios gauti medžius, vis dar buvo šilta. Ji basomis perbėgo kiemą ir, stengdamasi laikytis šešėliuose, nukūrė iki giraitės. Įsitikinusi, kad jos niekas nepastebėjo, nuskubėjo takeliu tarp didelių medžių, link vartų, ant kurių kabėjo užrašas „Trespassers Prosecuted“*. Būtent čia ji nusprendė pradėti ieškoti.

Ji girdėjo, kaip brolis apie tai šnabždėjosi su vienu iš berniukų. Kad buvo vieta, kur jie eidavo pabūti vieni. Senas, apleistas namas, mažas vasarnamis, stovintis visiškai atokiai, bet ji niekada nebuvo jo mačiusi. Jie keldavosi kas rytą šeštą valandą ir eidavo miegoti devintą vakaro. Visada punktualiai, ta pati programa, kuri niekada nesikeisdavo, tik dvi penkiolikos minučių pertraukos tarp pamokų, namų darbų, jogos, drabužių skalbimo ir visų kitų darbų, kuriuos reikėdavo atlikti. Išgirdusi virplių skleidžiamą garsą mergaitė nusišypsojo ir, nužengusi nuo takelio ir pajutusi po kojomis minkštus žolės stiebelius, ėmė lėtai žingsniuoti palei tvorą ten, kur, jai atrodė, galėtų būti mažasis vasarnamis. Kažkodėl jai nebuvo baisu. Ji netgi juto palengvėjimą, siaubinga baimė užplūs vėliau, bet būtent dabar ji jautėsi laiminga, lyg laisvas drugelis, visiškai viena, su savo pačios mintimis, šiame gražiame, taip puikiai kvėpiančiame miške. Ji nusišypsojo dar plačiau ir pirštais perbraukė į žvaigždę panašų augalą, jautėsi lyg viename iš tų sapnų, kuriuos regėdavo, kai jiems duodamos tabletės nebūdavo pernelyg stiprios. Ji palindo po šakomis ir nė nekrūptelėjo, kai jai netoliese augančiuose krūmuose

* Angl. „Pažeidėjai baudžiami“ (čia ir kitur – vert. past.).

kažkas sušnarėjo. Galbūt kokia nors koala pakibo ant šakos arba kengūra peršoko tvorą? Ji tyliai nusijuokė galvodama, kaip būtų puiku paglostyti koalą. Ji žinojo, kad išties jos turi aštrius nagus ir nėra jau tokios mielos, bet pabandė pajusti, kaip visa tai būtų, šiltas kailiukas tarp jos pirštų, minkštas snukutis, kutenantis kaklą, ji jau buvo bepamiršanti, ko apskritai čia atėjo, bet staiga nubudo ir sustojo, priešais save, vos už keleto metrų, išvydusi vasarnamio sienas. Mažylė pakreipė galvą į šoną ir smalsiai nužvelgė pilkas medines lentas. Vis dėlto tai buvo tiesa. Tai, apie ką jie šnabždėjosi. Miške yra vieta. Vieta, kur jie ateidavo pasislėpti. Pabūti vieni. Ji atsargiai prisiartinė prie pilkos sienos ir pajuto, kaip einant durų link per odą ėmė bėgioti malonūs virpuliukai.

Mažylė nežinojo, kad ten laukia vaizdas, pakeisiantis ją visam laikui, medžiosiantis ją kiekvieną naktį visus ateinančius metus, po pledu ant kietos sofos, lėktuve, skrendančiame į kitą pasaulio pusę, po to, kai policija visiems verkiant juos pasiims, po pagalve minkštoje lovoje naujoje šalyje, kur visi garsai kitokie. Ji viso to nežinojo, kai ištiesė ranką medinės rankenos link ir lėtai pravėrė girgždančias duris.

Viduje buvo tamsu. Užtruko kelias sekundes, kol jos akys prisitaikė prie tamsos, bet nekilo jokių abejonių. Iš pradžių matėsi tik kontūrai, bet paskui vaizdas paryškėjo. Ten viduje sėdėjo jis.

Jos brolis.

Jis buvo be drabužių. Visiškai nuogas. Jis buvo visiškai nuogas, bet jo kūną dengė... plunksnos? Jis sėdėjo susigūžęs kampe, panašus į paukštį, atklydusį iš kito pasaulio, ir turėjo kažką burnoje. Mažą gyvūną. Pelę? Jos brolis buvo pasidengęs plunksnomis ir dantyse laikė negyvą pelę.

Šis reginys pakeitė jos gyvenimą. Brolis lėtai atsisuko ir pažvelgė į ją šiek tiek nustebusiomis akimis, lyg nežinotų, kas ji tokia. Šviesa krito pro purviną langą ant jo plunksnuotos, lėtai judančios rankos. Burna susiformavo į šypseną aplink akinamai baltus dantis, išsiėmęs iš dantų pelę ir tvirtai įrėmęs į ją žvilgsnį, jis perbraukė plunksnas ir pasakė:

– Aš esu pelėda.

I.

1.

Botanikas Tomas Petersonas išsitraukė iš automobilio krepšį su fotografavimo įranga ir, prieš patraukdamas taku miškan, leido sau kurį laiką pasigrožėti lygiu lyg veidrodis fjordu. Buvo ankstyvas spalvis, ir kraštovaizdis aplink jį buvo užlietas malonia šviesa, minkšti spinduliai krito ant geltonų ir raudonų rudeniškų lapų, kurie netruks nukristi ir užleis vietą žiemai.

Tomas Petersonas mylėjo savo darbą. Ypač tada, kai reikėdavo padirbėti lauke. Oslo ir Akešhiuso apskrities viršininkas paprašė jo suregistruoti miškinės žiomenės – nykstančius augalus, augančius vietovėje aplink Oslo fjordą. Savo internetiniame dienoraštyje jis gavo naują patarimą, tad šiandien patraukė užfiksuoti šio neseniai aptikto be galo reto augalo egzempliorių skaičių ir tikslią augimvietę.

Miškinė žiomenė buvo apytiksliai dešimties-penkiolikos centimetrų aukščio augalas mėlynais, tamsiai mėlynais arba melsvai violetiniais žiedais, kurie rudenį sudžiūdavo ir subrandindavo rudus vaisius, panašius į rugių varpas. Augalas buvo ne tik retas, žiomenių žieduose gyveno ypač retas mėlynas vabalėlis. Gamtos stebuklai, pagalvojo Tomas Petersonas ir nusišypsojęs žengė keliu pagal vieno botanikos mėgėjo atsiųstas nuorodas. Jis niekada nesakydavo to garsiai, nes jam nuo mažens buvo diegiama, kad jokio dievo nėra, bet kartais vis tiek apie jį pagalvodavo. Kūrinija. Visi maži ir dideli, taip puikiai derantys tarpusavyje. Į pietus žiemoti kiekvieną rudenį išskrendantys paukščiai, įveikiantys didžiulius atstumus, kas kartą į tą pačią vietą. Lapai, kiekvienais metais tuo pat metu keičiantys spalvą, paverčiantys medžius ir žemę gyvais

meno kūriniams. Ne, kaip jau minėta, jis niekada nesakydavo to garsiai, bet dažnai apie tai pagalvodavo.

Tomas Petersonas dirbo Oslo universitete, Biologijos mokslų institute. Jis ten studijavo, o baigęs mokslus gavo darbo pasiūlymą. Praeitą rudenį buvo užsiminta, kad jis galėtų eiti instituto vadovo pareigas, bet Tomas Petersonas nepadarė nieko, kad jas gautų. Instituto vadovas? Ne, tai pernelyg administracinis darbas. Jam patiko jo pareigos, išvykos į gamtą, o ne sėdėjimas susirinkimuose, būtent todėl jis tapo botaniku.

Kai jam paskambino iš apskrities viršininko būstinės, jis ėmėsi šios misijos su pasididžiavimu. Žiomenių saugotojas, taip, jam patiko tokiu būti. Botanikas šyptelėjo pats sau, prisiminęs užduotį, kurią atliko Snariojos kyšulyje prieš kelerius metus. Didelė augalų kolekcija milijonieriaus žaidimų aikštelėje. Savaime suprantama, ne visi buvo tuo patenkinti, tie, kurie nusipirko sklypus toje vietoje, kur buvo aptikti augalai, būtų mieliau niekieno netrukdomi pasistatę namus ir baseinus, bet žiomenes saugo Berno konvencija ir jų jokiū būdu negalima naikinti.

Jis pasuko dešinėn, tarp dviejų didelių eglė, ir, šypsodamasis pats sau, nuėjo palei upelį aukštyn, link vietos, kurioje turėjo augti augalai. Tomas Petersonas tiesiog gimęs būti gamtosaugininku, ir jam buvo malonu žinoti, kad bent kartą nedidelė žolelė laimėjo kovą su ekskavatoriais.

Jis toliau žingsniavo palei upelį ir staiga sustingo išgirdęs, kad krūmuose už jo kažkas sušiugždėjo. Petersonas pakėlė fotoaparata ir pasiruošė fotografuoti. Barsukas? Argi ne jį jis pastebėjo? Šis juodai baltas gyvūnas nėra taip plačiai paplitęs, kaip kad daugumai atrodė? Jis nusekė paskui garsą, kol netrukus išėjo į nedidelę proskyną, kur, savo didžiam nusivylimui, nieko nepamatė. Jo internetiniame dienoraštyje trūko geros barsuko nuotraukos, ir tai galėtų būti išties puikus pasakojimas, trys žiomenės ir barsukas, puiki, nedidelė savaitgalio išvyka.

Proskynos viduryje kažkas gulėjo.

Pamėlęs nuogas kūnas.

Mergaitė.

Paauglė?

Tomas Petersonas taip stipriai krūptelėjo, kad paleido iš rankų kamerą ir nė nepastebėjo, kaip ji nukrito į kupstą priešais jį.

Proskynoje gulėjo negyva mergaitė.

Plunksnos?

Viešpatie švenčiausias.

Miške gulėjo nuoga paauglė.

Padengta plunksnomis.

Su balta lelija burnoje.

Tomas Petersonas apsisuko ant kulno, sunkiai alsuodamas prasibrovė pro tankią augaliją, surado taką ir kiek galėdamas greičiau nuskubėjo į automobilį paskambinti 112.